БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 14 (5943) ЯНВАРИИН 20 ПЯТНИЦА 1950 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

Сэн 20 мүнгэн.

Манай агууехэ советскэ Эхэ орон хусэн түгэс шэнэ дэбжэлтэ туйлажа байна.

1949 оной дүнгүүд хадаа бухы советскэ хүнүүдэй дунда гүн ехэ патриотическа омогорхолой мэдэрэл бадаруулна, капиталистическэ ажахын системэhээ социалистическэ системын тон ехээр булюу hайн байhаниие дахин дахинаа гэршэлэн харуулна.

Хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтая!

«Хабарай тарилгые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ тухай» ВКП(б)-гэй Обкомой VII пленумэй тогтоол манай газетын уржадэрэй номерто толилогдоhон байна. Тэрээн соо ингэжэ хэлэгдэнэ: «Хабарай тарилгые эрхим шанартайгаар бэлэдхэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ, дайнай hүүлэй сталинска табанжэлые дүүргэхэ жэл болохо 1950 ондо хүдөө ажахын бухы культурануудай үндэр ургаса абаха хэрэгтэ бухы хүсэеэ элсүүлхыень бухы коммунистнуудые ба комсомолецуудые, эрэгтэй, эмэгтэй бухы колхознигуудые, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые, республикын хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые ВКП(б)-гэй Обкомой пленум уряална».

1950 ондо республикын хүдөө ажахын урда гүрэн түрын ... хашанартай тон ехэ зорилго... уд табигдана. Энэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ, тарилгын талмайе үргэдхэхэ ба бухы түрэлэй адуу малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ёhотойбди. Энэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлээд байхада, колхозууд эмхидхэлэй-ажахын талаар улам бэхижэхэ, тэдэнэй олзо доход ехэ болохо, нийтын баялиг арбидхагдаха болоно. Тиихэлээр колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон бухы ажалшадай материальна-культурна ажабайдал бүри hайжарха байhаниинь лабтай.

Хабарай тарилгые бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ тухай партиин Бурят-Монголой Обкомой VII пленумэй тогтоолые бэелүүлхын тулада, түрүүн түрүүн колхозууд болон МТС-үүдтэ бии байгаа арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ, мэргэжэлтэй трактористнууд, комбайнернууд болон колхозно кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ шухала. Энэ талаар партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд хүдэлмэридөө эрид хубилалтануудые хэжэ, колхозууд ба МТС-үүдые большевистскэ хүтэлбэреэр хангаха уялгатай.

Хэды тиимэ байбашье, ВКП(б)-гэй зарим айкомуд, аймгүйсэдкомууд болон аймагай хүдөө ажахын таhагууд hүүлэй үедэ колхозууд болон МТС-үүдэй бухы арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда бодото анхарал хандуулхаяа болишоhон байха юм. Зэдын, Кяхтын, Түнхэнэй аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд энээндэ баримта боложо үгэхэ байна. Эдэ аймагуудай хүдөө ажахы гээгдэжэ ябаhаар. Теэд, мүнөөшье жэлдэ эндэхи хүтэлбэрилэгшэд үндэр ургасын түлөө бодото тэмсэл хэнэгүй. Тэрэнэй эсэстэ орооhото культурануудай үрhэ хааха түсэб эдэ аймагуудта 40—60 процент, хартаабхын—28—36 процент дүүргэгдэhэн байха юм. Хэтэрхэдээ hүүлэй үедэ үрhэ хааха хүдэлмэри тэндэ огто зогсоогдошоо. Тиин, зарим колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд үрhэ гүрэнhөө абахабди гээд hанаа амар hууха hэдэлгэ гаргана. Эдэ аймагуудай олон колхозууд үрhэнэй таряае сэбэрлэхэ, тарилгын кондицида хүргэхэ хүдэлмэринүүдые хангалтагүйгөөр ябуулна. Аяар мүнөө хүрэтэр хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдэй заhабарилгыешье эхилээдүй байhан колхозууд олон бии. Поли дээгүүр саhа тогтоохо, нютагай үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдажа байнхай. Мүнөө хүрэтэр нэгэшье колхоздонь колхознигуудай агротехническэ hуралсал эмхидхэгдээгүй байhаар.

Гашейн, Кяхтын, Суулгын МТС-үүд хабарай тарилгада бэлэдхэлые жэлhээ жэлдэ унжагайруулдаг алдуунуудаа мүнөө дахяад дабтажа байна. Эдэ МТС-үүд 1949 оной дүрбэдэхи квартал соо трактор ба хүдөө ажахын машинануудай заhабарилгын түсэбые таhалдуулаа hэн. Гэбэшье, эдэ МТС-үүд январь соо заhабарилгын темпые шангадхаагүй байхаhаа гадна, эрхим шанарай түлөө тэмсэнэгүй. Мүн нефтепродуктнуудые зөөжэ абаашаха, механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ шухала хүдэлмэринүүдые муугаар ябуулжа байха юм.

Дурсагдагша аймагуудай ба МТС-үүдэй гээгдэжэ ябаhан гол шалтагаанууд юуб? Хүдөө ажахые албан хойрогоор, ёhо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг ябадалhаа тус аймагууд ба МТС-үүд гээгдэнэ. ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд хэдэн олон шиидхэбэринүүдые гаргадагшье hаа, тэдэнээ дүүргэлтэ болгодоггүй байха юм. Тус аймагуудай партийна ба советскэ органууд ажал хүдэлмэридэ гүнзэгы шэнжэлэл хэдэггүй, тэрэниие гансахан дунда зэргын тоо баримтануудаар сэгнэдэг, хүтэлбэрилхы үүргэеэ юрэнхы директивэнүүдээр хизаарладаг, гээгдэнги колхозуудые урагшань татаха түшаа эмхидхэлэй-техническэ хэмжээнүүдые абадаггүй байна. Колхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай ажал-ябуулгые хинан шалгаха, тэдэнэрhээ шанга эрилтэ хэхэ ябадал тон үсөөн байха юм.

Эдэ аймагуудай партийна организацинуудай баhа нэгэ ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, тэдэнэр колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда партийно-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна, социалистическэ мүрысөө толгойлногүй. Мүн колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудай үүргэ дээшэлүүлэгдээгүй байха юм. Тэдэнэр үргэн нийтэ колхознигуудые ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ бүгэдыень элсүүлжэ шадаагүй байна.

Дурсагдагша аймагуудай хүтэлбэрилхы организацинуудай дутуунуудhаа республикын бусад аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд тобшолол хэжэ, өөhэдынгөө хүдэлмэриин дутуунуудые усадхаха ёhотой.

ВКП(б)-гэй Обкомой VII пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэ бэелүүлэн, республикын аймагууд, колхозууд ба МТС-үүд тарилгада бэлэдхэлэй бухы хүдэлмэринүүдые хараалагдаhан болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ уялгатай байна. 1950 ондо үндэр баян ургаса хуряажа, гүрэндөө улам ехэ таряа талха үгэхын, колхозуудаа улам баяжуулхын, эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын түлөө республикын колхознигуудай ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө улам ехэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Болохоёо байгаа hунгалтануудтай дашарамдуулан, республикын колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи улам ехэ боложо байна. Партийна, советскэ органуудай зорилго хадаа тэдэнэрэй үйлэдбэриин ба политическэ дэбжэлтые толгойлон ударидажа, сталинска дүрбэдэхи табанжэлые дүүргэхэ жэл болохо 1950 ондо үндэр ургаса абаха хэрэгтэ тэдэниие элсүүлхэ ябадал болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые эрхилхэ hунгуулиин Центральна комиссиин состав баталха тухай

«СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 36 ба 37 статьянуудай үндэhөөр СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые эрхилхэ hунгуулиин Центральна комиссиие удаадахи олониитын организацинуудай ба ажалшадай общевтвонуудай түлөөлэгшэдhөө бүридүүлэн баталха:

hунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшэ **Осипов** Александр Петрович — профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Соведhээ,

hунгуулиин Центральна комиссиин түрүүлэгшын орлогшо **Михайлов** Николай Александрович — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзhаа,

hунгуулиин Центральна комиссиин секретарь **Дедов** Афанасий Лукьянович — политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

hунгуулиин Центральна комиссиин гэшүүд:

Хрущев Никита Сергеевич — московско коммунистическэ организациhаа,

Вавилов Сергей Иванович — дээдэ hургуулинуудай ба научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Грыза Алексей Андрианович—киевскэ коммунистическэ организациhаа,

Козлов Василий Иванович — Белорусска ССР-эй гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Фадеев Александр Александрович — СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзhаа,

Юсупов Усман — узбекскэ коммунистическэ организациhаа,

Кузнецов Федор Федотович — армида туhалха hайн дуранай общевтвын (ДОСАРМ) Бүхэсоюзна Соведэй Центральна Комитедhээ,

Шаяхметов Жумабай — казахска коммунистическэ организациhаа,

Каиров Иван Андреевич — РСФСР-эй эхин ба дунда hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Чиковани Семен Иванович — Грузинска ССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзhаа,

Андрианов Василий Михайлович — ленинградска коммунистическэ организациhаа,

Шкирятов Матвей Федорович — политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Алиев Гюль Бала Ага Бала оглы — Азербайджанска ССР-эй «Сталиннефть» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадhаа,

Адомавичюте Стефа Винцовна — Литовско ССР-эй комсомольско организациhаа,

Лупинов Захар Петрович — Сталинай нэрэмжэтэ магнитогорско металлургическа комбинадай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженернүүдhээ,

Бирша Матрена Викторовна — Молдавска ССР-эй Тираспольско консервын заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженернүүдэй коллективhээ,

Элсис Вилма Кристаповна — Латвийска ССР-эй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Карымшагов Авдыкадыр — Киргизскэ ССР-эй Джалал-Абадска областиин Ачинска районой «Алмалу-Булак» колхозой колхознигуудhаа,

Юсупова Сараджон — Таджикска ССР-эй дээдэ hургуулинуудай ба научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Штырова Александра Михайловна — Москва городой Дзержинскиин нэрэмжэтэ «Трехгорная мануфактура» комбинадай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженернүүдhээ,

Дрампян Каринэ Мелконовна — Армянска ССР-эй эхин ба дунда hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Гаипов Махтум—Туркменскэ ССР-эй Ашхабадска районой «12 лет РККА» колхозой колхознигуудhаа,

Капп Эуген Артурович —Эстонско ССР-эй гэгээрэлэй ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа,

Готчиев Алексей Павлович — Карело-Финскэ ССР-эй модоной ба модо урадхуулгын хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1950 оной январиин 19.

Союзай Соведтэ hунгалтануудые эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссинуудай составта кандидадуудые дэбжүүлгэ

Д. Ц. ГАНЖУРОВА—ИВОЛГЫН АЙМАГАЙ ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ ХҮДӨӨ АЖАХЫН АРТЕЛИИН ГЭШҮҮДhЭЭ

Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй хамтын суглаан болбол колхозойнгоо эрхим хонишон, партийна бэшэ нүхэр Даба Цыбыкдашиевна Ганжуровае—356-дахи Улан-Удын городской hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалтануудые эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлээд, тэрээниие Окружной комиссиин гэшүүн болгожо баталхые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумые гуйба.

Н. П. МАЛЯРЕНКО—КЯХТЫН АЙМАГАЙ МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА ОРГАНИЗАЦИhАА

Кяхтын аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райком болбол «СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 44-дэхи статьягай үндэhөөр аймагай элүүрые сахиха таhагые даагша партийнабэшэ нүхэр Николай Прокопьевич Маляренкые 357-дохи Улан-Удын хүдөөгэй hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлээд, нүхэр Маляренкые hунгуулиин комиссиин составта баталхые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумые гуйба.

М. М. МОГНОНОВ — ОБЛАСТНОЙ ПРОФСОЮЗНА ОРГАНИЗАЦИhАА

Профессиональна Союзуудай областной Соведэй Президиум болбол профессиональна союзуудай Областной соведэй президиумэй Түрүүлэгшэ, ВКП(б)-гэй гэшүүн нүхэр Марк Могзоевич Могноновые 356-дахи Улан-Удын городской hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалтануудые эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлбэ.

М. И. ЧУВЬЮРОВ — ГҮРЭНЭЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ОБЛАСТНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА ОРГАНИЗАЦИhАА

Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Обком ингэжэ тогтообо: «СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 44-дэхи статьятай зохилдуулан 357-дохи Улан-Удын хүдөөгэй hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссида кандидадаар БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Михаил Иванович Чувьюровые дэбжүүлхэ.

В. С. ДАНИЛОВ — ПОЛИТИКО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ОБЛАСТНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА ОРГАНИЗАЦИhАА

357-дохи Улан-Удын хүдөөгэй hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой түсэблэлгын-финансова ба худалдаа наймаанай таhагые даагша нүхэр Владимир Сагаханович Данилов политико-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзай Обкомой заседани дээрэ дэбжүүлэгдэбэ.

П. П. ПОМУЛЕВА — МТС-үүдэй БА ГАЗАРТАРЯАЛАНГАЙ ОРГАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ОБЛАСТНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА ОРГАНИЗАЦИhАА

МТС-үүдэй ба газартаряалангай органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Бурят-Монголой Обком болбол «СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 44-дэхи статьятай зохилдуулан 357-дохи Улан-Удын хүдөөгэй hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар МТС-үүдэй ба газартаряалангай органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Павла Прокопьевна Помулевае дэбжүүлбэ.

Ц. С. САМПИЛОВ — БМАССР-эй СОВЕТСКЭ УРАНЗУРААШАДАЙ СОЮЗhАА

БМАССР-эй Советскэ уранзураашадай Союзай правлениин заседани дээрэ Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Эндэ абтаhан шиидхэбэри дотор ингэжэ хэлэгдэнэ:

«СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 44-дэхи статьятай зохилдуулан 356-дахи Улан-Удын городской hунгуулиин округhоо Союзай Соведтэ hунгалта эрхилхэ hунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар ВКП(б)-гэй гэшүүн, РСФСР-эй габьяата уранзурааша, Цыренжап Сампилович Сампиловые дэбжүүлхэ.

Узбекскэ ССР-эй промышленностиин, хүдөө ажахын, наукын, культурын ба искусствын хүдэлмэрилэгшэд орденууд болон медальнуудаар шагнагдаба

Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикын байгуулагдаhаар 25 жэл болоhонтойнь ба промышленность, хүдөө ажахы наука, культура ба искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлагдаhан амжалтануудтай дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной январиин 16-най Указаар Узбекскэ ССР-эй олон хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаба.

Ленинэй орденоор — 163 хүн, **Ажалай Улаан Тугай орденоор** — 915 хүн; **«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор** — 1973 хүн; **«Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар** — 1029 хүн ба **«Ажалдаа шалгарhанай түлөө»** медаляар 878 хүн шагнагдаа.

В. И. Ленинэй наhа бараhанhаа хойшо 26 жэл гүйсэhэн үдэрэй урда тээ

В. И. ЛЕНИНЭЙ ДУРАСХААЛДА

МОСКВА. Московско электролампова заводой коллектив большевистскэ партиин үндэhэ hуури табигша ба вождь, дэлхэй дээрэ анха түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй наhа бараhаар 26 жэл болоhоной ойе бухы оронтойгоо хамта тэмдэглэжэ байна. «В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга», «26 жэлдэ Ленингүйгөөр, нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, ленинскэ замаар ябанабди» гэhэн темэнүүдээр цехүүд ба таhагууд дотор лекцинүүд уншагдана.

Тусхай лампануудые бүтээдэг цех завод соогоо түрүүлжэ ябана. Тус предприятиин шагнаглаhан Ленинэй орденые халагалха эрхэ энэ цехтэ үгтэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ, цехын коллектив агууехэ вождиин дурасхаалда хүндэтэ вахтада жагсанхай. Залуу инженер комсомолка Галина Михеевагай хүтэлбэрилдэг туршалгын мастерскойн хабсаргашад В. И. Ленинэй центральна музейдэ үлгэгдэхэ софитна электролампочкануудые бүтээхэ талаар харюусалгата захил бэелүүлбэ.

В. И. ЛЕНИНЭЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

«В. И. Ленинэй зохёолнууд — Ленин—Сталинай партиин түгэс хүсэтэ идейнэ зэбсэг мүн» гэhэн выставкэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекэдэ нээгдээ. Библиотекын гол дунданъ В. И. Ленинэй портрет харагдана. «Манай багша, манай вождь Ильичые hанагты, дурлагты, шудалагты» гэhэн сталинска үгэнүүд портредэй хажуу таладанъ бэшээтэй байна. Шэл доро хэhэн багашаг таблица дээрэ тодорхой тоо баримтанууд бэшээтэй гэбэл: 1917—1950 онуудта В. И. Ленинэй зохёолнууд 118.761.000 экземпляр нийтэ тиражаар хэблэгдээ. Тэдэ зохёолнуудынь СССР-эй арадуудай 77 хэлэн дээрэ ба гадаадын хэлэнүүд дээрэ хэблэглэнхэй.

ШЭЛЭЙ ЗАВОДТО

Заводой коллектив Ильичын дурасхаалые үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Январиин 17-ной үдэшэ «В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай» лекци уншагдаа. Тэндэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон тэдэнэй гэр бүлынхид олоороо байлсаа.

«Ленинэй туг доро, Сталинай хүтэлбэреэр коммунизмын илалта тээшэ урагшаа!» гэhэн темээр фотовыставкэ уран гоёор эмхидхэгдэбэ. Гадна, эндэхи агитпунктын дэргэдэ В. И. Ленинэй ажал-ябуулга тухай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ОРДОНДО

Советскэ хүүгэдэй зол жаргалай замые нээhэн агууехэ багшын дурасхаалда зорюулан, пионернүүдэй хоёр костер үнгэргэгдэхөөр бэлэдхэгдэжэ байна. Мүн ахалагша классуудай hурагшадай вечер В. И. Ленин тухай элидхэлтэйгээр үнгэргэгдэхэ юм.

В. И. Лениндэ зорюулагдаhан фотовыставкэ нээгдээ. Драмкружогойхид «Улаан галстук» гэжэ зүжэг табихаяа байна.

Г. Борисов.

БИЧУРЫН АЙМАГТА

Аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи-зургаанууд ленинскэ үдэрнүүдтэ ехэхэн бэлэдхэл ябуулжа байна. Аймагай культурын байшангай уранhайханай самодеятельностиин кружок тусхай программа бэлэдхэбэ. Тэрээн соонь Маяковскиин «В. И. Ленин» гэhэн поэмэhээ отрывок, Владимир Ильичын дурладаг «Эрхэгүй хүшэр хүндэ байдалаар зобоогдоhон» гэжэ дуун оролсоно.

Бага-Куналейн, Нижне-Маргентуйска болон бусад уншалгын байшангууд пролетарска революциин гени В. И. Ленинэй ажабайдалые ба ажал-ябуулгые тодорхойгоор харуулhан фотовитринэнүүдые эмхидхэhэн байна. Гадна, Владимир Ильичын хэзээдэ мүнхэ зохёолнуудай выставкэнүүд нээгдэнхэй.

Аймагай колхозуудаар агууехэ Лениндэ зорюулагдаhан хөөрэлдөөнүүд, элидхэлнүүд хэгдэнэ.

А. Шулунов.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые 1949 ондо дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1949 ондо промышленностиин, хүдөө ажахын ба транспортын хүгжэлтэ, капитальна барилга, ад товарай эрьесые эршэдхэлгэ ба арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлгэ иимэ мэдээнүүдээр тодорхойлогдоно гэбэл:

I.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬДАХИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ

1949 ондо промышленностиин валова продукци бүтээн гаргалгын түсэб Министерствонүүдээр иигэжэ дүүргэгдээ:

	Жэлэй түсэбые 1949 он соо дүүргэлгын процент
Металлургическа промышленностиин Министерство	102
Нүүрһэнэй промышленностиин Министерство	102
Нефтяной промышленностиин Министерство	103
Электростанцинуудай Министерство	101
Химическэ промышленностиин Министерство	104
Электропромышленностиин Министерство	105
Хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй промышленностиин Министерство	103
Хүндэ машина бүтээлгын Министерство	106
Автомобильна ба тракторна промышленностиин Министерство	103
Станок бүтээлгын Министерство	106
Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын Министерство	103
Барилгын ба харгы замай машина бүтээлгын Министерство	103
Транспортна машина бүтээлгын Министерство	102
Хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министерство	100
СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерство	104
СССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерство	100
СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерство	103
СССР-эй загаһанай промышленностиин Министерство	95
СССР-эй мяханай ба һүнэй промышленностиин Министерство	105
СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерство	104
Союзна республикануудай нютагай промышленностиин Министерствонүүд ба нютагай түлишын промышленностиин Министерствонүүд	107
Олзоборилгын коопераци	106

Правительство болбол промышленностиин хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые үнгэрэгшэ жэлэй турша соо бэелүүлээ. Энэнэй ашаар үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгын хэмжээн дээшэлээ, түлишэ ба материалнуудые, түүхэй эдүүдые гаргашалгада арбилалта туйлагдаа, предприятинуудай дотоодын нэмэлтэ резервнүүд элирүүлэгдээ. Энэ хадаа түрүүн 1949 ондо гэжэ тогтоогдоһон промышленна үйлэдбэрилгын түсэбые жэлэй турша соо ехэдхэхэ арга боломжо Правительствода олгоһон байна. Ехэдхэгдэһэн жэлэй түсэб промышленностиин талаар бүхы дээрээ 103 процент дүүргэгдээ.

1949 ондо түсэбһөө гадуур промышленна нилээд ехэ тооной продукци: хара ба үнгэтэ металлнууд, трубанууд, нүүрһэн, нефть, бензин, керосин, электроэнерги, электромоторнууд, трансформаторнууд, электролампанууд, металл отолдог станогууд, автомобильнууд, автобусууд, троллейбусууд, мотоциклнууд, шарикоподшипнигууд, автокранууд, минеральна үтэгжүүлгэнүүд, будагууд ба бусад химикадууд, каучук, автопокрышканууд, цемент, сонхын шэл, зөөлэн хушалта, оёдолой машинанууд, фотоаппарадууд, хлопчатобумажна, улһан, хилгааһан ба торгон бүдүүд, оймһоной зүйлнүүд, резинова гутал, мяхан, ургамалай тоһон, сахар, кондитерска зүйлнүүд, консервэнүүд, сай, папирос, спирт, шампанска ба бусад олон зүйлэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаа.

Валова продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые ба промышленна продукциин шухала зүйлнүүдэй олонхиие натураарнь дүүргэхэ зуураа, зарим хэдэн Министерствонүүд зарим зүйлэй продукциин талаар түсэбөө дүүргээгүй байна.

II.

ПРОМЫШЛЕННА ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН УРГАЛТА

1949 ондо промышленна продукциин шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 1948 онойхитой жэшэбэл иимээр хубилаа:

	1948 онтой сасуулбал 1949 он процентээр
Шэрэм	119
Булад	125
Прокат	127
Түмэр харгын рельсэнүүд	180
Түмэр трубанууд	131
Зэд	120
Цинк	124
Туулган	126
Нүүрһэн	113
Нефть	114
Бензин	110
Керосин	117
Дизельнэ түлишэ	132
Байгаалиин газ	103
Электроэнерги	118
Магистральна паровозууд	115
Магистральна электровозууд	216
Магистральна товарна вагонууд	147
Троллейбусууд	126
Ашаанай автомобильнууд	130
Хүнгэн автомобильнууд	226
Автобусууд	117
Шарикоподшипнигууд	128
Металлургическа түхеэрэлгэ	127
Экскаваторнууд	150
Уралай турбинанууд	172
Автокранууд	200
Автоматическаар ашадаг хэрэгсэлнүүд	6,6
Электромоторнууд 100 квт хүрэтэр	134
Электромоторнууд 100 квт-һээ дээшэ	137
Металл отолдог станогууд — станок бүтээлгын Министерство	119
Эрэлгын машинанууд	136
Нэхэлгын станогууд	173
Тооолгын машинанууд	179
Тракторнууд	155
Таряа хуряаха комбайнууд	201
Тракторна плугууд	155
Тракторна сеялкэнүүд	156
Тракторна культиваторнууд	142
Сложно молотилканууд	159
Каустическа сода	127
Кальцинированнэ сода	131
Минеральна үтэгжүүлгын зүйлнүүд	131
Синтетическэ будагууд	112
Синтетическэ каучук	136
Автопокрышканууд	139
Болбосоруулагдаһан модо зөөлгэ	115
Саарһан	127
Цемент	126
Сонхын шэл	119
Шифер	137
Зөөлэн хушалта	123
Хирпиисэ	132
Стандартна гэрнүүд	154
Велосипедүүд	144
Радиоприемнигууд	165
Патефонууд	163
Оёдолой машинанууд	134
Часынууд	194
Фотоаппарадууд	106
Хлопчатобумажна бүдүүд	114
Улһан бүдүүд	122
Хилгааһан бүдүүд	119
Торгон бүдүүд	128
Булгайр гутал	122
Резинова гутал	128
Оймһоной зүйлнүүд	132
Мяхан	106
Колбасна зүйлнүүд	143
Загаһан	122
Малай тоһон	106
Ургамалай тоһон	132
Сахар	123
Кондитерска зүйлнүүд	127
Консервэнүүд	135
Сай	121
Мылэ	170
Спирт	125
Папиросууд	117
Виноградна архи	128
Шампанска	272
Пивэ	139

СССР-эй бүхы промышленностиин валова продукцинь, 1948 онойхитой сасуулбал 20 процентээр, дайнай урда тээхи 1940 онойхитой сасуулбал 41 процентээр 1949 ондо ургаа.

Промышленна валова продукци бүтээн гаргалга хадаа табанжэлэй түсэбөөр 1950 ондо гэжэ тогтоогдоһон хэмжээе 1949 оной һүүл тээшэ үлүүлһэн байна. СССР-эй бүхы промышленностиин продукциин хэмжээе дайнай урда тээхи 1940 оной үйлэдбэрилгэһөө 48 процентээр 1950 ондо үлүүлхэ ёһотой гэжэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан байгаа. 1949 оной дүрбэдэхи квартал дотор промышленна валова продукци һара соо дунда жэшээгээр бүтээн гаргалга 1940 оной хэмжээе 53 процентээр үлүүлһэн байха юм.

1950 ондо прокат үйлэдбэрилхэ, нүүрһэнэй промышленностиин Министерствээр нүүрһэ малтан абаха, нефть гаргажа абаха ба промышленна продукциин бусад олон шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ тушаа табанжэлэй түсэбөөр тогтоогдоһон хэмжээе 1949 оной дүрбэдэхи квартал дотор үлүүлэгдээ.

Хангалга тушаа гүрэнэй түсэб 1949 ондо дүүргэгдээ. Энэ жэлдэ арадай ажахы 1948 онойхиһоо нилээд ехэ түүхэй эдүүд, материалнууд, түлишэ, электроэнерги ба түхеэрэлгэ абаба.

Промышленностьдахи түхеэрэлгэ ашаглаха ябадал 1949 ондо улам һайжаруулагдажа үргэлжэлөө. 1949 ондо промышленностиин хэдэн олон һалбаринуудта түхеэрэлгэ ашаглаха тушаа гүрэнэй түсэбөөр тогтоогдоһон дунда жэшээнэй прогрессивнэ нормонууд дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Металлургическа промышленностиин Министерствын предприятинуудта доменно пеэшэнгүүдэй ашаглагдадаг хэмжээе хэрэглэлгэ 1948 онойхиһоо 6 процентээр, 1940 онойхиһоо 18 процентээр һайжаруулагдаа, харин мартеновскэ пеэшэнгүүдэй оёорой талмайн нэгэ дүрбэлжэн метр бүриһөө булад гарган абалга, 1948 онойхитой сасуулбал 11 процентээр, 1940 онойхитой сасуулбал 24 процентээр ехэ болоһон байна.

Нефтяной промышленностиин Министерствын предприятинууд дээрэ эксплоатационно малталгын эршэнь 1948 онойхиһоо 5 процентээр ба 1940 онойхиһоо 33 процентээр нэмэбэ. 1949 ондо сэбэр нефтепродукт буйлуулан үйлэдбэрилгын процентнь 1940 онойхиһоо ехэ болоһон байна.

Химическэ промышленностиин гол һалбаринуудай түхеэрэлгэеэ ашаглалгань һайжараа. 1949 ондо СССР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын цементнэ ба шэлэй заводуудай хүсэнүүдые ашаглаха тушаа тогтоогдоһон түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын хлопчатобумажна, хилгааһанай ба улһанай һалбаринуудта түүхэй эдүүдые ашаглалга һайжараа.

Гэхэ зуура, промышленностиин зарим һалбаринуудта, илангаяа ой модоной ба хлопчатобумажна һалбаринуудта түхеэрэлгэеэ ашаглалгань үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ һайжарһан болобошье, 1949 ондо түхеэрэлгэ ашаглаха түсэбөөр хараалагдаһан нормонууд туйлагдаагүй. Түхеэрэлгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэриин талмайнуудай ехэ ба үшөө ашаглагдаагүй резервнүүд машина бүтээдэг газарнуудта бии байна.

Продукциин единицээр түүхэй эдүүд, материалнууд, түлишэ ба электроэнерги гаргашалга 1949 он дотор промышленностиин олон һалбаринуудта, 1948 онойхитой ба мүн түсэбтэ нормонуудтай жэшэхэдэ, доошоо ороһон байна.

Промышленностиин үйлэдбэрилгын ургаһанай ба хүдэлмэриин шанарай һайжарһанай ашаар, Правительство болбол промышленна продукциин өөрын үнэ химдаруулха даалгабарииe жэлэй турша соо ехэ болгоһон байна. Юумэнэй өөрын үные химдаруулгын ехэдхэгдэһэн түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. 1949 ондо промышленна продукциин өөрын үнэнь, сасуулхагдаһан сэнгүүдээр, 1948 онойхиһоо 7,3 процентээр химдаруулагдаа. Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд 1949 ондо эрьесэдэхи мүнгэ зөөри сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэ үрэнүүдые туйлаа.

Промышленна продукциин шанар ба ассортиментнь 1949 ондо улам һайжаруулагдажа үргэлжэлөө. Бүдүүдэй, трикотажна ба оёмол зүйлнүүдэй, гуталай ба эдеэ хоолой продуктнуудай ассортиментнь һайжараа. Гэхэ зуура хүнгэн, эдеэ хоолой, нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин зарим предприятинуудта промышленна продукциин ассортимент ба шанар тушаа тогтоогдоһон гүрэнэй түсэбые дүүргэдэггүй ушар үшөөл бии байна.

III.

АРАДАЙ АЖАХЫДА ШЭНЭ ТЕХНИКЭ НЭБТЭРҮҮЛЭН ДЭЛГЭРҮҮЛГЭ

Тогтоогдоһон түсэбтэй зохилдуулан, 1949 ондо арадай ажахын бүхы һалбаринуудта шэнэ техникэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгээр ба хүгжөөлгөөр, хүндэ ба хүшэр хүдэлмэринүүдые механизацилгаар ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Промышленностьдахи, барилгадахи ба транспорт дээрэхи хүндэ, хүшэр хүдэлмэринүүдые механизацилгаар, илангаяа нүүрһэнэй промышленностьда—шахтануудтахи нүүрһэ малталга, түнхилгэ, гаргалга ба зөөлгөөр, хадын руда малтан абадаг промышленностьда—хара ба үнгэтэ металлнуудай рудануудые малталга ба гаргалгаар, барилгада—газарай ба бетонно хүдэлмэринүүдые механизацилгаар, модо бэлэдхэлэй промышленностьда—модо зөөлгые механизацилгаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Түмэр замай ба уһан замай транспорт дээрэ тээхэ-буулгаха хүдэлмэринүүдэй механизацинь ургаа.

Арадай ажахын шухалын шухала һалбаринуудай саашадаа техническэ хүгжэн бадаралга хангахын тулада 1949 оной турша соо оронной промышленностяар үндэр бүтээсэтэ машинануудай ба механизмуудай 300 үлүүтэй тон шухала шэнэ конструкцинууд зохёогдоһон ба олоор үйлэдбэрилэн гаргалгада оруулагдаһан байха юм.

Нүүрһэнэй промышленностьдахи үлэмжэ хүшэр ба хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилхын тулада нүүрһэнэй шэнэ комбайнууд, нүхэлхэ ба малтан гаргаха оньһон машинанууд, бэхилэлгын хүсэтэ транспортёрнууд бүтээгдэн гаргагдаа; барилгадахи газарай хүдэлмэринүүдые механизацилхын тулада ба ашагта малтамалнуудые нээмэл ёһоор малтан абахын тулада — бүри ехэ бүтээсэтэй траншейнэ, нэгэ удхуууртай ба олон удхуууртай экскаваторнууд, хүсэтэй скрепёрнууд; хүдөө ажахыда зорюулан — хуряалгын элдэб янзын шэнэ машинанууд, тэдэнэй дунда хартаабха хуряаха ба свёкло хуряаха комбайнууд, наран сэсэг хуряаха комбайнууд, лён хуряаха комбайнууд, хлопок хуряаха ба кукуруза хуряаха машинанууд, тээхэ-буулгаха хүдэлмэринүүдтэ зорюулан — үргэхэ-транспортна оньһон нарин элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд, тэрэ тоодо шэнэ түхэлэй кранууд, автоматическа ашалгын ба штабель ябталха машинанууд бүтээгдэн гаргагдаа.

Станок бүтээлгын промышленность болбол металл отолдог, кузнечно-прессовэ машинанудай, зэр зэмсэгүүдэй ба абразивна хэрэгсэлнүүдэй үндэр бүтээсэтэ шэнэ модельнүүдые, тэрэ тоодо шүдэтэ фрезернэ универсальна хахад автомадуудые, дээшэ доошоо ба горизонтально-фрезернэ түргэн хүдэлдэг станогуудые, шэнэ түхэлэй олон тоото агрегатна станогуудые, электричествээр нүхэнүүдые жэгдэлхэ станогуудые хэдэг боложо, бүтээн гаргаһан байна.

Хүнгэн промышленностьда бүд нэхэхэ бүри оньһон автоматическа станогууд, тэгшэлхэ, ээрэхэ ба үлхэхэ тон түргэн машинанууд бүтээн гаргагдаа. Тэрэшэлэн эдеэ хоолой промышленностьда үндэр дээдэ бүтээсэтэ шэнэ түхеэрэлгэ гаргагдаһан байна.

Үйлэдбэрине ба научна-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдые автоматическа болгохын тулада шэнэ янзын механическа, оптическа ба электрическэ хинан-тааруулха аппаратуранууд бии болгогдоо.

Дээдэ зэргын бүтээсэтэй шэнэ технологическа процессүүд 1949 оной турша соо саашадаа нэбтэрүүлэгдэжэ ба хүгжөөгдэжэ үргэлжэлөө.

Металлургическа промышленность шэрэм ба булад үйлэдбэрилхэдөө технологическа шэнэ процессүүдые хэрэглэжэ, шэнэ түхэлэй прокат үйлэдбэрилдэг болоо. Үнгэтэ металлургида рудануудые болбосоруулха шэнэ методүүд хэрэглэгдээ. Эдэнь үнгэтэ металлнуудые хүсэд бүрин олжо абалга ехэдхэбэ. Шэнэ маркын хатуу ба халууе тэсэхэ хайламал зүйлнүүд, тэрэшэлэн үнгэтэ металлнуудай хайламал зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Нефтяной промышленностьда трубинна арга ба нефть гаргаха нүхэнүүдые үрэмдэн малталгын түргэн арга үргэнөөр хэрэглэгдээ, нефтяной үе һудалнуудые шэнжэн олохо ба ашаглаха үрэтэ шэнэ арганууд хэрэглэгдэдэг болоо.

Машина бүтээдэг газарнуудта механическа ёһоор металл болбосоруулгын түрүү методүүд: түргэнөөр зүһэлгэ, детальнуудые ба узелнуудые поточноор дархалалга, детальнууд болон зэр зэмсэгүүдые электричествээр, анодно-механическа ёһоор болбосоруулга улам ехээр дэлгэрүүлэгдээ. Үнгэтэ ба хара металлнуудые түрүү арга методүүдээр — центробежнэ ба даралгын ёһоор шудхан хайлуулга ехэ болоо.

1949 он дотор металлургидахи, химидэхи, электростанцинууд дээрэхи, машина бүтээдэг газарнуудтахи, эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностьдахи үйлэдбэриин процессүүдые улам автоматизацилха хүдэлмэри ябуулагдаа.

Түмэр замай транспорт дээрэ электрическэ ба тепловой хүсөөр ябадаг поезднуудые ехээр хэрэглэдэг болоо, тэрэшэлэн шэнэ конструкциин оньһожоруулагдаһан хүсэтэ паровозуудай тоо олон болоо, шэнэ ёһоор сигнал үгэлгэ ба автоматизаци, автоматическа блокировко, автоматическа зогсоолгонууд, автоматическа ёһоор сигнал үгэлгэ дэлгэрүүлэгдээ.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэриин процессүүдые улам һайжаруулха ба үндэһөөрнь нарижуулха ябадалда зорюулжа, хүдэлмэришэдэй ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан ухаалан зохёолгын ба уралан нарижуулгын дурадхалнуудай тоо 1949 ондо олон болоо. 1949 ондо дэлгэрүүлэгдэһэн ухаалан зохёолгын ба уралан нарижуулгын дурадхалнуудай тоо гансахан промышленна предприятинуудта 450 мянгаһаа дээшэ болоһон байха юм.

Шэнэ техникэ хүгжөөхэ ба нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ 1949 он дотор амжалтануудай туйлагдахын хажуугаар, нүүрһэнэй шахтануудые комплекснэ ёһоор механизацилха, барилгын хүдэлмэринүүдые комплекснэ ёһоор механизацилха, модо бэлэдхэлые механизацилха тушаа тогтоогдоһон даалгабаринуудые дүүргэхэ талаар, тэрэшэлэн шэнэ түхэлэй зарим түхеэрэлгэ ашаглаха талаар гээгдэһэн ушар бии байна.

IV.

ХҮДӨӨ АЖАХЫ

1949 ондо хүдөө ажахын валова продукцинь бүхы дээрээ дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээнһээ үлүү гараа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи ургаса тодорхойлхо гүрэнэй Главна инспекциин мэдээнүүдэй ёһоор, 1949 ондо орооһото ба техническэ культурануудай валова ургасань 1948 онойхиһоо ехэ болоо. Орооһото культурануудай валова ургасань 7,6 миллиард пүүд боложо, дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээе үлүүлһэн ба табанжэлэй түсэбөөр 1950 ондо гэжэ тогтоогдоһон хэмжээнүүдые хүсөөд шахуу байна. Хлопогой, лёной, наран сэсэгэй ба хартаабхын валова ургасань 1940 оной ургасые мүн лэ нилээд үлүүлбэ.

1949 ондо ургаса абахаар таригдаһан бүхы культурануудай тарилгын талмайнууд, 1948 онойхитой сасуулбал, 6 миллион гектараар ехэ болоһон байха юм.

1950 ондо ургаса үгэхэ намарай тарилгын гүрэнэй түсэб дүүргэгдээ. 1950 ондо ургаса үгэхэ намарай парые 1949 оной ургасада зорюулагдаашаһаа 8,3 миллион гектар ехээр хахалагдаһан байна.

Социалистическэ промышленностиин ургалта хадаа 1949 ондо хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлые нилээд дээшэлүүлхэ арга олгоо. Хүдөө ажахымнай 15 хүсэтэй 150 мянган тракторнуудые, 29 мянган комбайнуудые, тэдэнэй 12 мянганиинь самоходно, ашаанай 64 мянган автомобильнуудые, ба прицепной 1600 мянга үлүүтэй зэбсэгүүдые, хүдөө ажахын бусад машинануудые абаһан байна. 1949 ондо хүдөө ажахы бүхы дээрээ дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо 3—4 дахин олон тракторнууд, автомобильнууд ба хүдөө ажахын машинануудые абаа.

Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлые саашадань дээшэлүүлгэ хадаа 1949 ондо социалистическэ газар таряалангай культурые үргэхэ ба хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые механизацилгын хэмжээ дээшэлүүлхэ арга олгоо.

Машинно-тракторна станцинууд 1949 он дотор колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые 1948 онойхиһоо 21 процент ехээр, дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо 19 процент ехээр хэһэн байна. 15 хүсэтэй нэгэ тракторай дунда жэшээнэй бүтээлгэнь 1949 ондо ехэ болоожо, 1940 оной бүтээлгэһээ 17 процентээр дээшээ байба. Комбайнай дунда жэшээнэй бүтээлгэнь 1948 онойхиһоо 18 процентээр дээшээ, 1940 оной бүтээлгэһээ үлүү гараһан байна.

Колхозно таряашад ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд болбол колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажалые 1949—195[illegible] онуудта хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай Парти ба Правительствын Тогтоолые 1949 ондо ехэ зоригжолтойгоор бэелүүлээ.

1949 он дотор колхозно үхэрэй, хониной, гахайн ба шубуунай 120 мянга шахуу фермэнүүд шэнээр эмхидхэгдээ. Колхозуудтахи ниитын малай тоо толгойнь 1949 оной турша соо, даб дээрэхи малнуудай ёһоор, иимээр нэмээ гэбэл: үхэрэй —21 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй 27 процентээр, гахайнуудай тоо толгой—78 процентээр, хонид ба ямаадай—19 процентээр ба адуу моридой — 2[illegible] процентээр олон болоһон байна. Шубуудай тоо толгой хоёр дахин олон болоо. СССР-эй совхозуудай Министерствын совхозуудтахи малай тоо толгой 1949 он дотор олон болоо гэбэл: үхэрэй — 1[illegible] процентээр, гахайнуудай — 46 процентээр, хонид ба ямаадай —1[illegible] процентээр, адуу моридой—13 процентээр. Тэрэшэлэн колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай хубиин мэдэлдэ байһан малнуудай тоо толгой олошороо.

1949 ондо колхозуудтахи ниитын ашаг шэмэтэ малай тоо толгойнь дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо олон байгаа гэбэл: үхэрэй— 27 процентээр, хонид ба ямаадай —44 процентээр, гахайнуудай — 16 процентээр.

Малай племенной составые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Племенной хүдэлмэри хүгжөөхэ тушаа Парти ба Правительствын хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар үндэр дээдэ ашаг шэмэтэ племенной малай тоо нилээд ургаа.

Колхозуудтахи үндэр дээдэ ашаг шэмэтэ племенной мал 194[illegible] оной һүүл тээшэ бүхы үхэрэй ниитэ тоо толгойн гурбанай нэгэнһээ олон ба бүхы гахайнуудай, хонидой хахадһаа дээшээ болоһон байгаа. Совхозуудтахи үндэр дээдэ ашаг шэмэтэ племенной мал хадаа үхэрэй ба гахайн тоо толгойн дүрбэнэй гурбан хуби шахуу, бүхы хонидой табанай дүрбэн хубиһаа дээшэ болоһон байха юм.

СССР-эй европейскэ хубидахи талын ба модото талын районуудта үндэр ба тогтууритай ургасануудые хангахын тулада [illegible] хамгаалха модо һуулгаха, ногоо тарилсаһан севооборотнуудые дэлгэрүүлхэ, уһанай хаалтанууд ба сөөрэмүүдые бариха тушаа Парти ба Правительствээр баталан абтаһан түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Хамта дээрээ 590 мянган гектар талмай дээрэ, тэдэнһээ [illegible] мянга үлүүтэй гектар талмай дээрэнь хамгаалгын модонууд 19[illegible] ондо һуулгагдаа. 1949 ондо модо һуулгаха түсэб колхозуудаар ба совхозуудаар хоёр дахин шахуу үлүүлэн дүүргэгдээ. Хожом модо һуулгахын тулада 800 мянган гектар газар бэлэдхэгдэһэн байна.

V.

ТҮМЭР ЗАМАЙ, УҺАН БА АВТОМОБИЛЬНА ТРАНСПОРТЫН АШАА ЗӨӨЛГЫН УРГАЛТА

1949 ондо бүхы түхэлэй транспортын зөөһэн ашаануудай тоо 1948 онойхиһоо нилээд ургаа.

1949 ондо түмэр замай транспортын зөөһэн ашаанай тоонь 19[illegible] онойхиһоо 17 процентээр ехэ болоһон ба дайнай урда тээхи 19[illegible] оной хэмжээе нилээд үлүүлһэн байна.

Сүүдхэ дотор дунда жэшээгээр ашаа тээлгын ниитэ түсэб 19[illegible] ондо түмэр замуудаар 103 процент дүүргэгдээ. 1949 ондо [illegible] ашаануудые сүүдхэ соо дунда жэшээгээр тээлгэнь 1948 онойхи[illegible]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые 1949 ондо дүүргэлгын дүнгүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл

(Түгэсхэл)

16 процентээр, тэрэ тоодо нүүрһэ тээлгэ 11 процентээр, кокс —17 процентээр, нефть ба нефтепродуктнуудые— 21 процентээр, руда —22 процентээр, хара металлнуудые — 20 процентээр, сахар —29 процентээр, минерально-барилгын материалнуудые —26 процентээр, модон ашаануудые —24 процентээр, түлеэ тээлгэ —20 процентээр ургаа.

Подвижной составые ашаглалгын тоо жэшээнүүд—вагоной эрьесэ, коммерческэ гүйсэ, ашаанай нэгэ операцида вагонуудай миин байлга — 1949 он дотор, 1948 онойхитой жэшэбэл, һайжарһан байна, тиигэбэшье түсэбөөр тогтоогдоһон нормонуудта хүрөөгүй.

1949 он дотор тонно-километртэ түлишэ гаргалга түмэр замуud дээрэ, 1948 онойхитой жэшэбэл, 9 процентээр хорооо.

Гол мүрэнэй транспортаар ашаануудые зөөлгын түсэб 1949 ондо 102 процент дүүргэгдээ, ашаанай эрьесын түсэб мүн лэ үлүүгөөр дүүргэгдэбэ. Нефть ба нефтепродуктнуудые, нүүрһэ, металл, химическэ ашаанууд, дабһа, минерально-барилгын материалнууд ба модон ашаануудые судноnуудаар зөөлгын түсэб үлүүгөөр дүүргэгдээ. Һалнууд болгогдоһон модон ашаануудые, руда ба цемент зөөлгын түсэб дутуу дүүргэгдээ. 1949 ондо гол мүрэнэй транспортын ашаануудые зөөлгэ ба зөөгдэһэн ашаануудай тоонь 1948 онойхиһоо 21 процентээр ехэ болоһон байна. 1949 ондо гол мүрэнэй транспортын зөөһэн ашаануудай тоонь 1940 оной хэмжээе үлүү гараа.

Далайн транспортаар ашаануудые зөөлгын түсэб 1949 ондо дүүргэгдээ. Ашаанай эрьесын жэлэй түсэб далайн транспортаар дутуу дүүргэгдээ. 1949 ондо далайн флоорр ашаануудые зөөлгэ, 1948 онойхитой жэшэбэл, 15 процентээр ехэ болоо. Далайн транспортын ашаа зөөлгэнь дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээе нилээд үлүүлбэ.

1949 ондо автомобильна транспортын ашаа зөөлгэнь, 1948 онойхитой жэшэбэл, 28 процентээр ургаһан ба дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээе хоёр дахин шахуу үлүүлһэн байха юм. Гэхэ зуура, автомобильна транспорт ашаа зөөлгээ ехэ болгохо нилээдгүй резервнүүдтэй байна, яахадааб гэхэдэ, автомобильна олохон ажахынуудта ашаанай автомобильнууд үшөөл дутамагаар ашаглагдана.

VI.

АРАДАЙ АЖАХЫДАХИ КАПИТАЛЬНА ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЭЙ УРГАЛТА

Арадай ажахыдахи капитальна бүхы хүдэлмэринүүдэй хэмжээ 1949 ондо 1948 онойхитой жэшэбэл 120 процент болоһон, тэрэ тоодо шулуун нүүрһэнэй ба нефтяной промышленностьда 122 процент, металлургическа промышленностьда 118 процент, электростанцинуудай талаар 139 процент, машина бүтээлгэ дээрэ 110 процент, барилгын материалнуудай промышленностьда 112 процент, эдеэ хоолой промышленностьда 121 процент, машинно-тракторна станцинуудай болон совхозуудай талаар 154 процент, транспорт дээрэ 132 процент ба гэр байра барилга дээрэ 126 процент болоһон байна.

1949 ондо арадай ажахын бүхы һалбаринуудта нилээд ехэ үйлэдбэриин хүсэнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

1946—1949 онуудай туршада, гүрэнэй жэжэ ба кооперативна предприятинуудые оролсуулангүйгөөр, гүрэнэй 5200 промышленна предприятинууд баригдаһан, һэргээн бодхоогдоһон ба ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Түрүү техникэдэ ба барилгын үргэлжын калрнуулта түшэглэһэн барилгын томо индустри саашадаа хүгжэһэн байха юм.

Машина бүтээлгын предприятинуудые барилгын Министерство ба шулуун нүүрһэнэй промышленностиин Министерстводэ хабаатай барилгын подрядна организацинууд хадаа подрядна барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1948 онойхидо орходоо нилээд дээшэлүүлжэ, подрядна хүдэлмэринүүдэй хэмжээнэй талаар 1949 оной түсэбые дүүргэһэн болобошье, үйлэдбэриин хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха түсэбөө хүсэд дүүргээгүй.

Хүндэ индустриин предприятинуудые барилгын Министерство ба зам харилсаанай Министерствын болон нефтяной промышленностиин Министерствын подрядна барилгын организацинууд хадаа подрядна барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй хэмжээе 1948 онойхидо орходоо ехэдхэһэн болобошье, жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй.

Барилгын индустриальна методүүдые хэрэглэһэнэй, барилгануудые ехэхэн тооной барилгын машинануудаар болон механизмуудаар зэбсэглэһэнэй ба капитальна барилгые материалнуудаар һайнаар хангаһанай ашаар промышленна болон гражданска барилга ба гэр байшангуудые болхоолго һураггүй богонихон болзор соо дүүргэгдэдэг болоо. Гэхэтэй хамта, барилгые саашадань түргэлхэ, машинануудые ашаглалгые һайжаруулха ба барилгын материалнуудые арбилха талаар ехэхэн арга боломжонууд бии

VII

ЭД БАРААНАЙ ЭРЬЕСЫЕ ҮРГЭДХЭЛГЭ.

1949 ондо советскэ худалдаа наймаае үргэдхэлгэ үргэлжэлөө. СССР-эй арадай ажахын хэлбэришэгүйгөөр дэбжэлтын, олониитын хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын ургалтын, промышленна продукциин өөрын үнные доошолуулха талаар туйлагдаһан шэнэ амжалтануудай үндэһэн дээрэ правительство болбол карточна системые болюулһанһаа хойто тээ юумэнэй үнэ сэнгые хоёрдохиёо доошолуулгые 1949 оной мартын 1-дэ шиидхэһэн байна. Энэ хадаа арад зондо эд бараа худалдалгые саашадань дээшэлүүлхэ ябадалда хүргөө.

1949 оной туршада 1948 онойхидо орходоо 20 процент үлүү ехэ эд бараан арад зондо худалдагдаа. Гэхэ зуура, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалга 17 процентээр ба промышленна эд бараа худалдалга 25 процентээр дээшэлһэн байна. Доро дурсагдаһан эд бараа худалдалга илангаяа ехээр дээшэлээ: колбасна зүйлнүүдые худалдалга—37 процентээр, макоронно зүйлнүүдые—30 процентээр, кондитерскэ зүйлнүүдые — 22 процентээр, фруктнуудые — 21 процентээр, хилгааһан бүдүүдые — 67 процентээр, торгон бүдүүдые—50 процентээр, оёмол зүйлнүүдые — 29 процентээр, булгайр гуталнуудые — 29 процентээр, резиновэ гуталнуудые — 31 процентээр, бэеэ угаадаг мылэ — 41 процентээр, мебель — 38 процентээр, часынуудые—хоёр дахин, патефонуудые — нэгэ хахадһаа үлүү дахин, радиоприемнигуудые—нэгэ хахад дахин, велосипедүүдые — 38 процентээр, мотоциклнүүдые — 35 процентээр дээшэлээ.

1949 ондо малай ба ургамалай тоһон, сахар, мяхан, загаһан, макаронно зүйлнүүд, хилгааһан, торгон ба хлопчатобумажна бүдүүд, гуталнууд ба эдеэ хоолой болон промышленна бусад олон бараанууд арад зондо дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо үлүү ехээр худалдагдаа.

Колхозно рыногүүд дээрэ хүдөө ажахын продуктнуудые, илангаяа мяха, һү, тоһо, үндэгэ болон фруктнуудые арад зондо худалдалга 1948 онойхитой жэшэбэл нилээд ехээр дээшэлһэн ба бүхы гэрэй дайнай урда тээхи хэмжээнһээ нилээд үлүү гараһан байна. 1949 ондо колхозно рыногүүд дээрэ юумэнэй үнэ сэнгэй доошолго үргэлжэлөө.

VIII.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД БА АЛБАХААГШАДАЙ ТООГОЙ ОЛОШОРОЛГО БА АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫН УРГАЛТА

СССР-эй арадай ажахыдахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай 1949 ондо 1948 онойхитой жэшэбэл, 1,8 миллион хүнөөр олошоржо, дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээнһээ 15 процентээр үлүү гараа. Промышленностьда, хүдөө ажахыда болон ой модоной ажахыда, барилга дээрэ ба транспорт дээрэ хүдэлмэришэд болон албахаагшадай тоо 1400 мянган хүнөөр ба һуралсалай, научно-шэнжэлэлгын болон эмнэлгын эмхи зургаануудта 250 мянган хүнөөр олошороо.

Урда жэлнүүдтэ ба мүн 1949 ондошье орон дотор хүдэлмэригүйдэхэ ябадал байгаагүй.

Промышленностиин ехэнхи һалбаринууд хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар 1949 ондо гүрэнэй түсэбөөр тогтоогдоһон даалгабарие дүүргээ.

Промышленностьдахи хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ 1949 ондо 1948 онойхидо орходоо 13 процентээр, тэрэ тоодо машина бүтээлгэ дээрэ 15 процентээр, металлургическа промышленностьда 14 процентээр, шулуун нүүрһэнэй промышленностьда 12 процентээр ургаа.

1949 ондо ремесленнэ болон түмэрзамай училишинуудые ба фабрично-заводской һуралсалай һургуулинуудые 723 мянган хүн дүүргэжэ, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд болоод, промышленностьда, барилга ба транспорт дээрэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ. 1949 ондо түд тудай бригадна ба курсовой һуралсалнуудта хабаадуулха журамаар мэргэжэлтэй 6,6 миллион шэнэ кадрнууд бэлэдхэгдэһэн, үйлэдбэри дээрэхи кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлэгдэһэн байна.

IX.

КУЛЬТУРНА БАЙГУУЛАЛТА, ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГА БА ГОРОДУУДЫЕ БОЛБОСОН БОЛГОЛГО

1949 ондо советскэ арад болбол социалистическа культурын бүхы һалбаринуудта нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа.

Жэлэй эсэстэ эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудта, техникумүүдтэ болон бусад тусхай һуралсалай газарнуудта 36 миллион хүн һуралсажа байгаа. Энэ хадаа 1948 онойхидо орхолоо 2 миллион шахуу хүнөөр үлүү олон болоно. Гэхэ зуура, 1949 ондо эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай һурагшадай тоо хадаа табан жэлэй түсэб тухай хуулияар 1950 ондо эдэ һургуулинуудта тогтоогдоһон һурагшадай тооһоо үлүү гараһан байха юм.

1949 ондо 864 дээдэ һургуулинууд хүдэлмэрилөө. Дээдэ һургуулинуудтахи студентнэрэй тоо, заочноор һуралсажа байгшадые оролсуулан, 1128 мянган хүн болоо. Энэ хадаа дайнай урда тээхи студентнэрэй тооһоо 316 мянган хүнөөр үлүү гараһан байна. Техникумүүд болон бусад тусхай дунда һургуулинуудай һурагшадай тоо, заочноор һуралсажа байгшадые оролсуулан, 1308 мянган хүн болоо. Энэ хадаа дайнай урда тээхи тооһоо 333 мянган хүнөөр үлүү болоно.

Дээдэ һургуулинуудые ба техникумүүдые дүүргээд, арадай ажахыда хүдэлмэрилжэ байгаа мэргэжэлтэдэй юрэнхы тоо хадаа 1949 ондо 1948 онойхиһоо үлүү гараһан ба дайнай урда тээхи 1940 онтой жэшэбэл, 68 процентээр олошорһон байна.

Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай тоо 1949 ондо 1940 онойхитой жэшэбэл, нэгэ хахад дахин олошорһон, тиихэдэ тэндэ хүдэлмэрилжэ байгаа научна хүдэлмэрилэгшэдэй тоо хоёр дахин шахуу олошорһон байха юм.

1949 ондо больницанууд шэнээр баригдажа ба үргэдхэгдэжэ, 38 мянган койко шэнээр нэмэһэн, тиихэдэ больницанууд болон нарайлгын гэрнүүдтэхи нарайлгын койконуудай тоо нилээд ехээр олошорһон байна. Врачнарай тоо 1949 ондо 1948 онойхитой жэшэбэл 26 мянган хүнөөр олошороо. Хүдөөгэй врачебнэ участогуудай болон фельдшерско-акушерскэ пунктнуудай тоо хүдөөдэ олошороо.

Больницанууд 1949 ондо нилээд ехэ хэмжээнэй медицинскэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые ба орёо аппаратурануудые абаа.

Гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд болон нютагай Соведүүд, мүн тэрэшэлэн арад зон хадаа гүрэнэй кредидэй туһаламжаар 1946 — 1949 онуудай туршада 72 миллионһоо дээшэ квадратна метр ажаһуудалай талмайтай гэр байрануудые бариһан ба һэргээн бодхооһон байха юм. Тэрээнһээ гадна, хүдөө нютагуудта дүрбэн жэлэй турша дотор ажаһуудалай 2,3 миллион гэрнүүд баригдаһан ба һэргээн бодхоогдоһон байна.

1949 ондо коммунальна предприятинуудые һэргээн бодхоохо ба бариха талаар, городуудые болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудые болбосон болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. 1946—1949 онуудай туршада городуудта болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудта бүхы дээрээ 185 водопроводууд һэргээн бодхоогдоһон ба шэнээр баригдаһан, 27 городуудта трамвайна болон троллейбуснэ харилсаанууд байгуулагдаһан байха юм. Гэр байрануудые газофикацилха, городуудай улицанууд болон талмайнуудта шулуун дэбисхэр хэхэ ба асфальтировалха, паркнууд, бульварнууд болон скверүүдые байгуулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

X.

НАЦИОНАЛЬНА ОЛЗО ДОХОДОЙ БА АРАД ЗОНОЙ ОЛЗО ДОХОДОЙ УРГАЛТА

СССР-эй национальна олзо доход болбол, сасуулмал үнэ сэнгээр абахада, 1949 ондо 1948 онойхидо орходоо 17 процентээр ургаһан ба дайнай урда тээхи 1940 онойхидо орходоо 36 процентээр ехэ болоһон байна.

Национальна олзо доходой ургалта болбол хүдэлмэришэд, таряашад болон интеллигенциин материальна байдалые нилээд ехээр һайжаруулжа, город болон деревнидэхи социалистическа үйлэдбэриие саашадань үргэдхэлгые хангаха арга боломжо олгоо.

СССР-эй арад зоной материальна ажабайдалай һайжаралга хадаа хүдэлмэришэд ба албахаагшадай салин хүлһэнэй ургалта дотор, колхозно ниитын ажахыһаа, мүн тэрэшэлэн бууса шадарай ба хубиингаа ажахыһаа таряашадай оруулһан олзо доход дотор харагдана. Үргэн хэрэглэлэй эд товарай үнэ сэнгые хоёр удаа доошолуулһанай эсэстэ хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бодото салин хүлһэн нилээд ехээр дээшэлһэн, промышленна эд бараа худалдан абалгада таряашадай гаргаша доошолһон байха юм.

Тэрээнһээ гадна, арад зон хадаа 1949 ондо, урда жэлнүүдэйхидэ адли, хүдэлмэришэд ба албахаагшадые социальна страхованида хабаадуулха талаар гүрэнэй зөөриһөө тэдхэмжэнүүдые ба түлөөһэнүүдые, социальна тэдхэмжын талаар пенсинүүдые, санаторинуудта, амаралтын гэрнүүдтэ ба хүүгэдэй эмхи зургаануудта ошохо түлөөһэгүй ба хүнгэлэлтэтэй путёвконуудые, олон хүүгэдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ тэдхэмжэнүүдые, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа абаһан, түлөөһэгүйгөөр һуралсаһан ба мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн, һурагшадта стипендинүүдые абаһан ба бэшэ бусад түлөөһэнүүдые болон хүнгэлэлтэнүүдые абаһан байна. Саашань, бүхы хүдэлмэришэд ба албахаагшад гүрэнэй зөөреэр түлэгдэһэн хоёр неделиһээ доошо бэшэ амаралта, тиихэдэ зарим профессинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд бүри удаан болзорой амаралта абаһан байна. 1949 ондо арад зон болбол гүрэнһөө 110 миллиардһаа дээшэ түхэригэй гүрэнэй түлөөһэнүүдые болон хүнгэлэлтэнүүдые абаһан байна. Энэнь 1940 онойхидо орходоо гурба дахин шахуу ехэ болоно.

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай олзо доход хадаа хүдэлмэрилжэ байгаа нэгэ хүн дээрэ сасуулмал сэнгээр абахада, 1949 ондо 1948 онойхидо орходоо 12 процентээр ехэ болоһон ба 1940 онойхитой жэшэбэл 24 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Таряашадай олзо доход хадаа хүдөө ажахыда хүдэлмэрилжэ байгаа нэгэ хүн дээрэ сасуулмал сэнгээр абахада, 1949 ондо 1948 онойхидо орходоо 14 процентээр ехэ болоһон ба 1940 онтой жэшэбэл 30 процентээр дээшэлһэн байна

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ Управлени.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссинуудай составта кандидадуудые дэбжүүлгэ

Ц. Ж. ДАМДИНЖАПОВ — УРАНЗОХЁОЛШОДОЙ СОЮЗҺАА

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлениин үргэн заседани боложо, 434-дэхи Улан-Удын городской һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Г. Галсанов һунгуулиин Окружной комиссиин составта БМАССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай правлениин харюусалгата секретарь нүхэр Дамдинжапов Цырендоржо Жанабадараевичые дэбжүүлхые дурадхаба.

Үгэ хэлэһэн нүхэд Х. Н. Намсараев, Г. Ц. Цыдынжапов, Б. Р. Мужанов, И. Н. Мадасон, Ш. Н. Нимбуев гэгшэд нүхэр Галсановай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

Заседанида хабаадагшад нүхэр Дамдинжапов Цырендоржо Жанабадараевичын кандидатурые һунгуулиин Окружной комиссиин составта нэгэн һаналаар дэбжүүлбэ.

Ц. Д. БЕЛЬГАЕВ — ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИҺАА

ВКП(б)-гэй Түнхэнэй аймагай комитет болбол Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидатура тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, 437-дохи Түнхэнэй һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр Цанжа Дашеевич Бельгаевые дэбжүүлбэ.

Ф. С. ХАЛТАГАРОВ — ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГАЙ ЭХИН БА ДУНДА ҺУРГУУЛИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНА ОРГАНИЗАЦИҺАА

Түнхэнэй аймагай эхин ба дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай айком болбол Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидатура тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, Түнхэнэй аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Фома Спиридонович Халтагаровые 437-дохи Түнхэнэй һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлбэ.

Е. А. БОТХОЛОВА—ИВОЛГЫН АЙМАГАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИҺАА

ВКП(б)-гэй Иволгын аймагай комитет Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидатура тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь Екатерина Александровна Ботхоловае 436-дахи Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлбэ.

З. Я. ЕМАНАКОВА— ТАРБАГАТАЙН АЙМАГАЙ КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ КОЛХОЗНИГУУДҺАА

Тарбагатайн аймагай Жиримскэ сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй хамтын суглаае колхозой гэшүүн нүхэр М. И. Покацкий нээбэ.

—Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ 441-дэхи Тарбагатайн һунгуулиин округой һунгуулиин Окружной комиссида Жиримскэ МТС-эй эрхим комбайнер, партийнабэшэ нүхэр Зоя Яковлевна Еманаковае кандидадаар дэбжүүлхые дурадханаб, — гэжэ мэдүүлбэ.

Энэ дурадхалые колхознигууд С. С. Михалев, А. К. Русин, Е. Р. Михалева, колхозой түрүүлэгшэ С. И. Покацкий ба бусад халуунаар дамжаба.

441-дэхи Тарбагатайн һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта нүхэр Зоя Яковлевна Еманаковае кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ Калининай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудай хамтын суглаан нэгэн һаналаар тогтообо.

А. А. ПОЛУХИНА — ИВОЛГЫН АЙМАГАЙ МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДҺӨӨ

Иволгын аймагай центрын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан болобо.

Иволгын аймагай амбулаториин врач нүхэр Цыбина болбол Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта аймагай амбулаториин тон үнинэй фельдшер Анастасия Антоновна Палухинае кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ дурадхаба.

Энэ дурадхалые Иволгын амбулаториин врач нүхэр Раднаева, медицинскэ сестра нүхэр Пурбуева, санитарка нүхэр Вахрушева халуунаар дэмжэбэ.

436-дахи Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта нүхэр А. А. Полухинае кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ тус суглаан нэгэн һаналаар тогтообо.

Д. Б. ЭРДЫНЕЕВА — СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ КАРЛ МАРКСЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ КОЛХОЗНИГУУДҺАА

Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан артелиингээ үүлтэртэ малай фермые даагша нүхэр Долгоржап Бальжиевна Эрдынеевагай кандидатурые 444-дэхи Зэдын һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта дэбжүүлбэ.

Долгоржап Балжиевна Эрдынеева — ВКП(б)-гэй гэшүүн, буряат-монгол арадай үнэн басаган, социалистическа малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнгаа түлөө правительствоор Ленинэй орденоор ба медальнуудаар шагнагданхай. Нүхэр Эрдынеева — БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат.

А. Б. ФЕДОТОВ — МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГАЙ КОМСОМОЛЬСКО ОРГАНИЗАЦИҺАА

ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айком болбол Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидатура тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, ВЛКСМ-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Аполлон Будаевич Федотовые 442-дохи Бичурын һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ тогтообо. Нүхэр Федотов —ВКП(б)-гэй гэшүүн.

С. К. ЕРМОЛЕНКО—ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО УЛАН-УДЫН ПВЗ-гэй ПРОФСОЮЗНА ОРГАНИЗАЦИҺАА

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой профсоюзна организаци болбол «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 48-дахи статьятай зохилдуулан 435-дахи Улан-Удын паровозо-бүтээлгын һунгуулиин округһоо Национальностьнуудай Соведтэ һунгалта эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссиин составта кандидадаар Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Степан Кириллович Ермоленкые нэгэн һаналаар дэбжүүлбэ.

Харьков. В. В. Докучаевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын институт МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, агролесомелиораторнуудай, агрономуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ курсануудые жэл бүри эмхидхэдэг байна. Жэл соо мянга шахуу хүнүүд өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: селекцин ба үрһэнэй лабораторидо дотор курсын һурагшад байна. Зүүн гарһаа — нүхэд В. А. Полтавный, А. Г. Мотин ба А. М. Носов гэгшэд.

ТАСС-эй фотохроника.

КУЛЬТУРНА АЖАБАЙДАЛАЙ ТЕМЭДЭ

Өрхимүүд шан абаба

Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай дунда гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэрине һайжаруулжа, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхын тулада клубүүд, культурын ордонууд, библиотекэнүүд, улаан булангууд болон киноустановкинуудай Бүхэсоюзна харалга үнгэргэгдэһэн байна.

Энэ харалгын үедэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэридөө эрхим һайн амжалтануудые туйлаһан культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууда шан үгтэбэ.

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй библиотекэ нэгэдэхи шанда хүртэжэ, хамта 1500 түхэригэй номууд болон библиотекын хэрэгсэлнүүдые абаа. Тэрэшэлэн библиотекын эрхим хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаһан байха юм.

ПВЗ-гэй улаан булан хоёрдохи шан абаа.

«Металлоширпотреб» заводой болон мяханай-консервнэ комбинадай улаан булангууд гурбадахи шанда хүртөө.

Н. Тюрнев.

Номуудые олоор тарааха

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой комсомолецууд хадаа хүдэлмэришэдэй дунда номуудые олоор тараан дэлгэрүүлнэ. Тусхай томилогдоһон комсомолецууд хүдэлмэришэдэй дунда 2500 гаран түхэригэй политическэ, уранһайханай болон хүүгэдэй номуудые тараагаа. Инструментальна цехын комсомольско организаци (секретариинь Н. Суворова) илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, 500 гаран түхэригэй ном худалмэришэдтэ худалдаһан байна.

Заводтохи ВЛКСМ-эй комитет 30 гаран комсомолецуудые ном тараагшад болгон томилоо.

Э. Качунас.

Хүдэлмэрөө һайжаруулаа

Яруунын аймагай пионернүүдэй байшан һүүлэй үедэ хүдэлмэриеэ ялдэд һайжаруулаа. Тэндэ хэдэн кружогууд хүдэлмэрилнэ. Шатар болон даамай кружогто 30 шахуу һурагшад хабадалсана. Суббото бүхэндэ лекцинүүд болон элидхэлнүүд үнгэргэгдэнэ. Воскресенье бүхэндэ үхибүүдэй утреннигууд эмхидхэгдэнэ.

Гална өөрынгөө библиотекые уранһайханай болон хүүгэдэй элдэб һонин номуудаар баяжуулаа.

В. Байбородин.

Газетэгүй байдаг улаан булан

Кабанскын аймагай Твороговско сельсоведэй «Рыбак» колхоздо улаан булан бии юм. Тэрээнние даагша нүхэр Хамаганов хадаа арад зоной дунда агитационно хүдэлмэри огто ябуулнагүй. Энэ булангай уншаха газетэшье, журналшье байдаггүй.

А. Бусурманов.

Расмуссенда Чжоу Энь-лайн харюу

ПЕКИН. Гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай январиин 14-дэ Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министр Густав Расмуссенда харюу эльгээбэ. Тэрээн дотороо иигэжэ мэдүүлһэн байна гэбэл: Хитадай Арадай республикын арадай Центральна правительство болбол гоминдановска хархисуудай үлэгдэлнүүдтэй харилсаануудаа Даниин правительствын таһалһанайнь һүүлээр, тэгшэ эрхын, бэе бэедээ ашагтай байлгын, территори ба суверенитедээ харилсан хүндэлэлсэлгын ундэһэ һуури дээрэ Даниин правительствотой дипломатическа харилсаануудые тогтоохоор бэлэн байна.

Вьетнамай правительство Хитадай Арадай республикатай дипломатическа харилсаануудые тогтоохо гэжэ шиидхээ

ПАРИЖ. Франс Пресс агентствын корреспондентын Сайгонһоо дамжуулһанай еноор, Хо Ши Минай правительство Хитадай Арадай республикатай дипломатическа харилсаануудые тогтоохо тухай шиидхэбэри гаргаа гэжэ вьетнамска радио соносхобо.

Гоминдановска худалдаа наймаанай суднонууд Хитадай Арадай республикын талада оробо

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтед пресс агентствын гонконгско корреспондентын дамжуулһанай еноор, худалдаа наймаанай судоходствын («Чайна мерчантс стим нэвигейшн компани») гоминдановска компанида хамаатай 13 пароходууд Хитадай Арадай республикын арадай Центральна правительствын талада оробо.

СССР-эй ба арадай демократиин оронуудай түлөөлэгшэд ООН-эй комитедүүдые орхижо гараба

НЬЮ-ЙОРК. Гоминдановска булэгэй түлөөлэгшэдэй хуули бусаар хабаадажа байһан ябадалые буруушаан, ООН-эй процедурын асуудалнууд тушаа экономическа ба социальна соведэй комитедэй, үсөөнхидые газаашалха ябадал зайсуулха ба тадэние хамгаалха подкомитедэй, тэрэшэлэн граждатствоя хаһагдаһан нюурнуудай асуудалнууд тушаа тусхай комитедэй заседаниинуудһаа Советскэ Союзой ба арадай демократиин оронуудай түлөөлэгшэд январиин 16-да гараһан байна. Советскэ түлөөлэгшэ хадаа гоминдановска булэгэй түлөөлэгшые заседаниинуудай залһаа зайсуулха гэжэ дурадхаһан байгаа. Советскэ дурадхалые хаража үзэхэеэ түрүүлэгшын зүгһөө арсаһанай һүүлээр, СССР-эй ба арадай демократиин оронуудай түлөөлэгшэд заседаниинуудые орхижо гараа.

Сенэдэхи Иври городой ажалшадай митинг дээрэ Морис Торез үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ. Һаяхан зэбсэгтэ 1500 деголлевецууд өөһэдынгөө «Рассамблеман» газетэ тараахаа гэһэн шалтаг барижа, Сенэдэхи Иври городто ороһон байгаа. Городой улицануудай бэлшэрнүүдтэ сахюулнуудые табяад, тэдэнэй зонтой туладаа үдхэхэ гэжэ һэдэв. Энэ харата аашада эсэргүүсэһэн олон мянган ажалшадай митинг Сенэдэхи Иври городто болобо. Городой ажалшад митингын болоһон талмай тээшэ ошохоор, «деголлевска партиин зэбсэгтэ булэгүүдые тараажа эрилтэ хэнэбди» гэжэ бэшээтэй плакадуудые ба лозунгнуудые барихад ябаба.

Французска Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Морис Торезэй үгэ хэлэхэдэнь, митингдэ хабаадагшад нэрэлмэ шангаа альгаташагануудаар угтаа.

«Генерал де Голлиин бандидууд январиин 15-да манай городые эзэлхэ гэжэ һэдээ, тэд тэрэнь бүтээгүй, бүтэхэшьегүй. Манай город,—гэжэ Торез хэлэнэ,— хүдэлмэришэн ангиин түшэг, коммунистическэ партиин түшэг мүн, бүхы хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ шухала шиидхэбэринүүдые баталан абахын тулада манай партиин хүтэлбэри эндэ нэгэтэбэшэ суглараһан байха юм. Үсэгэлдэрэй добтолго—юрын ушарал бэшэ гэшэ. Энэ хадаа граждански дай үүдхэхэ һанаашалгатай заговоршүүгүдэй зэбсэгтэ демонстраци мүн. Иври городой ажалшадые, мүн бүхы Франциин ажалшадые зэбсэгтэ гараар номгодхоло һанаашалгатай һэдэлгэнь бүтэхэгүй, бүтэхэшьегүй.

Французска арад Советскэ Союзда эсэргүү хэзээшье дайлалдахагүй гэжэ эндэ үшөө дахин дабтан хэлэхэ байнаб».

Франциие сүлөөлхын түлөө хүдэлөөндэ французуудтай зэргэлэн байжа тэмсэһэн польско граждаиинуудта эсэргүү мүрдэлгэнүүдые, правительствын эрхилжэ байгаа антидемократическа хэмжээ-ябуулгануудые Торез эриэ шууд буруушааба.

Французска правительствын эдэ хэмжээ-ябуулганууд США-гэй тухиралгаар хэгдэжэ байһан ябуулганууд мүн гэжэ тэмдэглээ.

Хитадай алтан Холбоото Штадууд тээшэ ябуулагдаа

НЬЮ-ЙОРК. Юнайтед пресс агентствын корреспондентын Анкореджһаа (Аляска) мэдээсэһэнэй еноор, гоминдановецууд 50 миллион долларой сэнтэй 48 тонно алта Анкоредж абаашаһан байна. Энэ алтаяа дам саашань Холбоото Штадуудта абаашажа, нью-йоркско федеральна резервнэ банкда табиха һанаашалгатай.

Французска правительствода Польско правительство ното эльгээбэ

ВАРШАВА. Варшавын радиогой мэдээсэһэнэй еноор, Польско республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа Варшавада байгаа французска посольстводо нота эльгээбэ. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: французска правительствын харша политика ябуулһанһаа шалтагаалан польско-французска харилсаанууда ушарһан ортшон байдалтай дашарамдуулан, мүн культурна холбоо барисаанууд тухай польско-французска хэлсээе французска талаһаа бүдүүлигээр эбдэһэнтэйнь дашарамдуулан, Польско республикын территори дээрэхи французска институдай ба тэрэнэй отделениинүүдэй ажал ябуулгые болиулха гэжэ Польско правительство тогтообо.

Английдахи парламентска һунгалтын урда тээ

Английдахи парламентска шэнэ һунгалтые февралиин 23-да хэхэ гэжэ соносхогдоо. Парламентска һүүлэй һунгалта 1945 оной июнида боложо, лейбористнууд 390 һуури, консерваторнууд—194, бусад партинууд 56 һуури абаһан юм. Компарти 2 мандат абаһан байгаа. Шэнэ парламент 625 һууритай байхаар хараалагдаа. Лейбористнууд бүхы һунгуулинуудые барандань шахуу бүляалдаха һанаатай. Консерваторнууд 600 шахуу кандидатуудые дэбжүүлхээр һанамжална. Коммунистическэ партинууд 99 кандидатуудые дэбжүүлхэнь.

Общинануудай палатада һунгалтые лейбористскэ правительство июнь һарада хэхээр соносхохонь гэжэ багсаагдадаг байгаа. Лейбористска ударидагшад үбэлэй һаранууда һунгалта хэхэ дурагүй байһан юм. Гэхэ зуура, болзорынь хубилгагдаа. «Дейли Уоркер» газетын шэнжэлэгшын тон зүб ажаглаһанай еноор, шалтагаануудынь юуб гэхэдэ, баруунай-лейбористнууд ударидагшад болбол орон доторхи экономическа байдалай сааһанхи муудалгаһаа, юумэнэй сэнгэй дээшэлэлгэһээ ба бусад бэрхэшээлнүүдэй дабэрэлгэжэ айна.

Болзоһоо байгаа һунгалта тушаа компартиин хараа болдолые тодорхойлон, «Дейли Уоркер» газетэ иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: консервативна партиин булигдаха еноой. Хүдэлмэришэн ангиие түлөөлһэн ба олон коммунистнүүдые оруулһан парламент һунгардаха ёһотой. Энэ хадаа политика хубилгаха ябадалые парламентска һунгалтын үедэ английн арадай хангажа болохо гансал арга мүн.

ООН-эй Генеральна Секретарь Трюгве Лидэ Луи Сайян бэшэг эльгээбэ

ПАРИЖ. Франс пресс агентствын мэдээсэһэнэй еноор, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин Генеральна Секретарь Луи Сайян Моденэдэхи собитинууд тухайда Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Секретарьта бэшэг эльгээбэ. «Иимэ гэмтэ ябадалнуудые эмхидхэһэн ба иимэ ябуулга гаргуулһан, гүрэнэй засагархидые зэмэлхэ мүрдэлгэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организацин Генеральна Секретариат хэжэ эхилхэ ёһотой» гэжэ тэрэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Кипрэй хүн зон Грецитэй нэгэдхэхые эринэ

ПРАГА. Телепресс агентствын корреспондентын Никозиһоо (Кипр) дамжуулһанай еноор, Кипрые Грецитэй нэгэдхэхэ тухай асуудалаар долоон удэрэй плебисцит январиин 15-да эхилээ. Тус арлай тосхонууд ба городуудта грецескэ түгүүд хиидхэгдээ. Плебисцидэй түрүүшын удэр голосовалагшад—голосованида хабаадаха эрхэтэй бүхы эршүүл ба эхэнэрнүүдэй (18 наһа гүйсэшэдэй) 90 процентнь Грецитэй нэгэлхэ һэмдн гэбэ.

Грециин студентнүүдэй эрилтэ

АФИНЫ. Студентнүүдэй митинг боложо, Кипрые Грецидэ нэгэдхэхэ гэһэн эрилтэ табиба. Студентнүүдэй тараан листовконууд дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Сүлөөлэлгын дайнда ехэ гэмтэл хохидол үзэһэн 400 мянган грегүүдэй ажаһуугад. Кипр арал юундэ богоолшологдоһоор зандаа байнаб? Кипр тушаа хооһон үгөөр хизаарлаха һаа, Атлантическа харти ба ООН-эй Устав юунэй түлөө байдаг юм? Грециин түлөө ба сүлөөгэй түлөө дайлалдахадань Кипрэй арадые 1940 ондо уряалдаг байһан аад, харин мүнөө англичанинууд ямар ушарһаа энэ арадта эрхэ сүлөө олгохые арсанаб? Манай Кипрэй дарлагдаһан ахадүүнэртэ эрхэ сүлөө!». Митингын һүүлээр 2 мянган студентнүүд английска ба американска посольствонууд худар, правительствын байшанруу, удаалуулан Стадиу гэжэ гол улица тээшэ ошоо; тэндэ полицияр намнагдаһан байна.

США-дэхи хархис гурим

НЬЮ-ЙОРК. «Дейли Уоркер» газетын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй еноор, США-гэй обороны министерство хадаа сэрэгэй материалнуудые үйлэдбэрилдэг гү, али үйлэдбэрилжэ болохо заводуудые саг үргэлжэ адаглан хаража байха гурим зохёогоод, тус заводуудтахи хүдэлмэришэдые гэрдэжэ байха шпионуудые бии болгоо.

Румыни. Бухарестэхи Викториа ... май хаяа советска сэрэгүүдтэ ... даһан памятник.

В. Соболевой фото.

(ТАСС-эй фотохроника.)

Багшанарай зүблөө...

МУХАРШЭБЭР. (Манай корр... пондентһээ). Һаяхан багшана... зүблөөн боложо үнгэрбэ. Зүбл... дэ хабаадагшад хүүгэдые ... жэлэй уялгата һуралсалда ... дуулха хуулиин дүүргэлтэ ... аймагай гэгээрэлэй таһагые ... ша нүхэр Д. Дашиевай элид... зүбшэн хэлсэбэ. Мүн һурагша... эрдэм мэдэрэлые дээшэлүүлхэ... тадэнэрэй һуралсалһаа гээ... ябадалые усадхаха хэмжэ... тухай Мухаршэбэрэй дунда һу... лиин директор нүхэр П. И. Ту... новай элидхэл шагнаа.

Удаань, аймагай гэгээрэлэй т... гай инспектор нүхэр И. Хал... «Марксизм ба национальна ... дал» гэһэн темэтэй лекци зүбл... дэ хабаадагшадта уншаа. ... шэлэн ВКП(б)-гэй Обкомой ле... нүхэр Кужелев улахооронолы... шон байдал тухай лекци унш... байха юм.

Сталинска шангай лауреат ... мен Бабаевскиин «Алтан од... кавалер» гэһэн зохёолоор уш... шадай конференци үнгэргэгд...

Б. Дымбрыл...

Түрүү сельпо

Курумканай аймагай Хара... ной сельпогой хүдэлмэрил... (правлениинь түрүүлэгшэ ... Ринчинова) эд бараанай эр... пай суглуулгын, кооперацид ... шүүдые абалгын, хүдөө ... продуктнүүдые бэлэдхэлгын ... лэйгээ түсэбые бүри декаб... 5-да дүүргэһэн байна. Мүнөө ... сельпогой хүдэлмэрилэгшэд С... эй Верховно Соведтэ һунгал... дые хэхэ үдэрэй хүндэлэлдэ ... гэрһэн мүрысөөндэ оролсоод, ... ехэ эршэмтэйгээр хүдэлмэ... байна.

Е. Цырен...

Бичүрын сахар...

Нёлондо жэлдэ Бичүра то... сахарай завод ашаглалгада ... лагдажа, манай республикада ... түрүүшын сахар гаргагдажа ... һэн байна. Мүнөө тус завод... оной свеклын ургаса үйлэдб... болбосоруулжа эхилбэ. Янв... 7-до түрүүшын тонно хахад ... гарһан байха юм.

Мүнөө жэлдэ тус завод һа... хадай турша соо 200 тонно ... үгэхэ байна.

Шубуунай инкубатор... станцинууд

1950 ондо манай республ... тор шубуунай инкубаторна ... станцинууд Торинн, Сэлэнг... гаждыай, Түнхэнэй ба ... аймагуудта баригдахань. Эд... цинууд хадаа тус аймагуу... хоэнигуудые хангахаһаа га... каменай, Курумканай, Яруу... Хэжэнгын аймагуудай колхо... дальбараанууные үгэхэ бай... станцинуудай барилгада, му... Удын ба Бичүрын шубууна... баторна станцинуудай бари... дые дүүргэлгэдэ 1.275 мянга... риг һомологдобо.

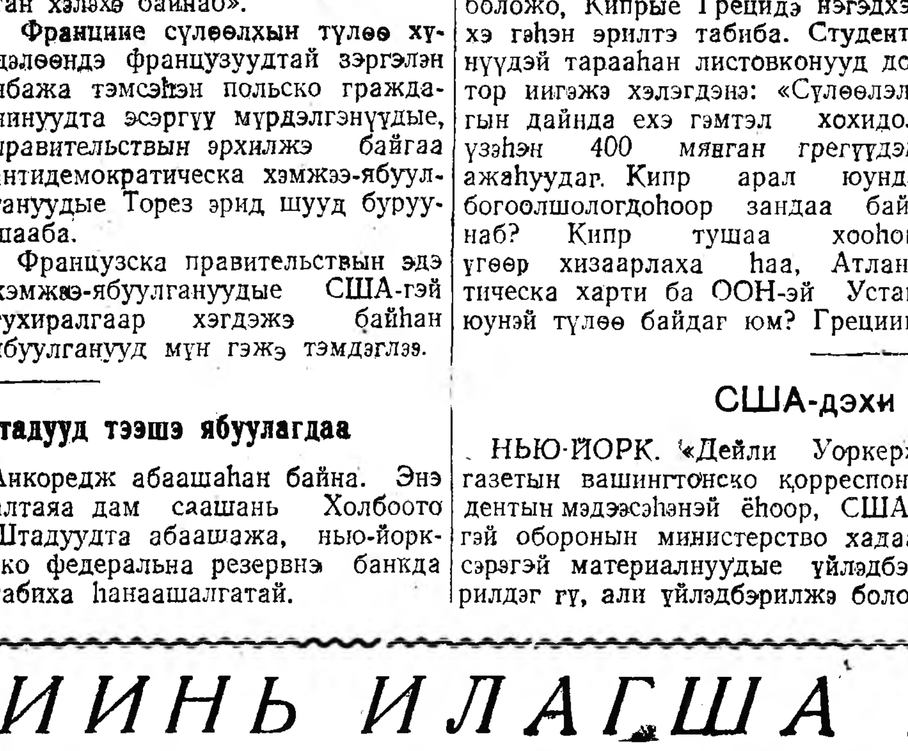
Үрэжэлтэй хонин

Хорины аймагай «Шэнэ... колхозой гэшүүн Цыде... Бардуевай үмсынь нэгэ хон... бэн эхир хурьга түрэбэ. Тэд... гадынь бултадаа элүүр эн... һайнаар түлжүүлэгдэжэ ... Урда жэлынь энэ хонин ... эхир хурьга гаргаһан юм.

Б. Цыр...

ХЭНИИНЬ ИЛАГША ААБ?

Улаан сэмбээр хушагдаһан стол. Энэ столой хоёр хажуугаар, бэе бээһээ нилээд холо зайтайгаар арбан зургаан хүн—8 пар шатаршад хюлгэ дээрэ үреэтэй шатар тээшээ бүхы анхаралаа хандуулаад һуунад. Урда талаһаа хоёрдохи хюлгэ дээрэ наадажа байһан сагаан буурал толгойтой үбгэжөөл, залуухан хүбүүн хоёрой хажууда арба гаран хүн обоорошод, абяа шэмээгүй ажаглан харана. Юрэ һанахада, эндэ тон һонирхолтой наадан боложо байһан янзатай. Зарим хүнүүд шатаршадһаа холо, булан худар опоод, абир-шэбэр дуугаралсана.

Буурал толгойтой үбгэжөөл, бэрсынгэ хажууһаа морёо ябажархёод,—энэшни Хэжэнгын хүлэгүүдэй нэгэн шэнги байха даа,—гэд хажуудаа һууһан үбгэжөөлдэ хэлээд, миһэд гэнэ. Энэ ябасын хойно, удаахан бодолгото һууһан залуу шатаршаа Башкуев:—таһаймни хүлэг тэмээеэмни зангидаба хөбэртэй, —гэд, доска дээрээ тонгойн бодоно...

Колхознигууд-шатаршадай республиканска энэ турнирта хабаадагшадай составые харахада нилээд һонирхолтой.

Аймаг соогоо шатар наадалгаар түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн, Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой уран нарин дархан, 70 наһатай колхозник Будажап Цыбиков—нюдэндөө шэлтэй, үргэндөө һахалтай, дорюун сарюун үбгэжөөл иигэжэ хөөрэнэ:

— Советскэ засагай жэлнүүдтэ, жаргалта ажалайнгаа забһарта шатар даам наадажа һураа хүм даа. Энэ наадаанда һургаһан минии шабинар намайгаа шүүдэг болоод, мүнөө хоёрынь—Раднаев, Дюшеев гэжэ хүбүүд колхозойнгоо гэшүүдэй нэрэ хүндые эндэ хамгаалжа һуунад. Һайнаар наадаад, биишье барагтайл наадажа байнаб.

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальтай, буурагар һахалтай үбгэжөөл судьяда:

— Би нүхэр Башкуевые шүүгээб—гэжэ хэлэбэ. Тиигээд:

—Залуу хүбүүд теоридо бэрхэншье бэрхэ. Тэдэ, бага сага «үрьха мэхэ» хээд орхиходо яараад, харангүй гарана бшуу,—гэжэ шүүбэритэ үбгэжөөл нөгөөдэһөө нүхэр үбгэндэ хөөрэбэ.

Энэмнай Хэжэнгын аймагай «Ленинэй Зам» колхозой алдартай нарин дархан, 65 наһатай шатаршан Цымпилов Дондок Номтоевич болоно. Дондок Номтоевич хадаа өөрынгөө колхозой бүхы ажалда шалгарһан, правительствын шан хайрада хүртэһэн, хэдышье наһажаал болоо һаа, ямаршье ажалһаа дайлдирдаггүй, сүүтай солбон үбгэжөөл. Мэнэ һаяхан, Хэжэнгын аймагай центртэ аймагай колхозно шатаршадай турнирта илажа, «Аймагай чемпион» гэһэн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байгаа.

Мүнөө Дондок Номтоевич, Будажап Цыбикович гэгшэд колхознигууд-шатаршадай республиканска турнирта ерэгшэдэй дунда эгээл хүндэтэй айлшад болонхой.

* * *

Колхознигууд-шатаршадай республиканска турнир үргэлжэлһөөр. Эндэ залуу шатаршад Чардонов (Тори), Ринчинов (Сэлэнгэ), Полосуров (Зэдэ) түрүүлэн ябана. «Хэниинь илажа, чемпион болохоб» гэһэн асуудал шиидхэгдээгүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүүшын нюурта (баруун гарһаа) Торинн аймагай «Заветы Ильича» колхозой гэшүүн нүхэр С. Чардонов, Хэжэнгын аймагай «Ленинэй Зам» колхозой шатаршан Д. Цымпилов гэгшэд республиканска колхознигуудай шатарай турнирта наадажа байна.

Ж. Жамбуев,
М. Минеевэй фото.

Харюусалгата ре... **Д. Д. ЛУБСА...**

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн), ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—5-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—5-84 (2 зв.); объявлений 2-64 (2 зв.): Для междугородных переговоров—16.

Н—02214.

Типография Управления полиграфии, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.

Тираж ...